

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 34/2011-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 2. februára 2011 predbežne prerokoval volebnú sťažnosť J. P., P., zastúpenej advokátom JUDr. M. S., Č., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb poslancov obce Povina konaných 27. novembra 2010, za účasti M. R., P. 300, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. decembra 2010 doručená a 23. decembra 2010 doplnená sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb poslancov obce Povina konaných 27. novembra 2010 z dôvodu nesprávneho/podozrivého sčítania hlasov členmi volebnej komisie, čím došlo k porušeniu čl. 30 ods. 4 a čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 11 ods. 3 a 4, § 11a ods. 2 písm. d) a § 37 ods. 3 a 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“).

2. Z obsahu sťažnosti, jej doplnenia a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka kandidovala vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za poslankyňu zastupiteľstva obce Povina spolu s ďalšími 23 kandidátmi. Do obecného zastupiteľstva sa volilo 9 poslancov. Sťažovateľka (ĽS – HZDS) získala 116 hlasov a bola v poradí na 15. mieste (ako 6. náhradníčka). Zvolení poslanci dosiahli v rozmedzí od 158 do 323 hlasov. Rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľkou a ostatným zvoleným kandidátom, proti ktorému sťažnosť smeruje, predstavuje 42 hlasov (nie 41 ako uvádza sťažovateľka, pozn.). Keďže sťažovateľka požaduje vysloviť neplatnosť volieb poslancov ako takých, významným je tiež rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľkou a v poradí prvým kandidátom, ktorý predstavuje 207 hlasov (zo 601 všetkých platne odovzdaných).

3. Sťažovateľka tvrdí, že *„po ukončení hlasovania... všetky odovzdané hlasy sa rozdelili na dve skupiny a jednu skupinu hlasov kontrolovala polovica volebnej komisie a druhú polovicu druhá časť volebnej komisie. Volebná komisia mala celkom šesť členov. Ako vyplýva z (k sťažnosti priložených, pozn.) čestných prehlásení členov volebnej komisie, prerozdelenie na približné polovice hlasovacích lístkov bolo len orientačné a aj napriek tomu došlo k diametrálne odlišným výsledkom hlasovania. Skupina členov volebnej komisie, v ktorej boli aj J. B., M. K. a predsedníčka volebnej komisie A. K. prekontrolovali výsledky hlasovania dva krát, čo vyplýva aj z ich čestných vyhlásení. Naopak druhá časť hlasovacích lístkov bola kontrolovaná podivným spôsobom, a to tak, že jeden člen volebnej komisie tieto lístky prezeral a ostatní členovia jeho skupiny hlasy len zapisovali, čiže nebolo možné akýmkoľvek spôsobom verifikovať, či ním nadiktované údaje sú skutočne aj správne a vierohodné. Po vykonaní sčítania hlasov boli medzi týmito dvoma skupinami značné rozdiely, čo podľa čestných vyhlásení členov volebnej komisie bolo podozrivé. Členovia komisie, tak ako uviedli aj v čestnom vyhlásení, pravdepodobne z dôvodu vypätej situácie, únavy a hektickosti chvíle podpísali zápisnicu s výsledkami volieb, čím mali de facto konvalidovať výsledky, avšak s odstupom času si uvedomili, že hlasovanie nebolo v poriadku, pretože nebola zabezpečená žiadna kontrola pri hlásení výsledkov jedným z členom volebnej komisie, nebola uskutočnená krížová kontrola, čím mohlo dôjsť k nepresnostiam pri sčítaní hlasov, ba dokonca aj k zvýhodneniu niektorých kandidátov. Takýmto postupom volebnej komisie som bola poškodená ako kandidátka na poslankyňu do*

obecného zastupiteľstva a bola porušená aj zákonnosť a ústavnosť volieb, tak ako to vyžaduje Ústava... a zákon... o voľbách... Domnievam sa, že zásadným spôsobom došlo k porušeniu zákonnosti a ústavnosti volieb, čo ma viedlo aj k podaniu trestného oznámenia z dôvodu, že sa domnieva, že došlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podľa ust. § 351 ods. 2 písmeno a).“ . Ďalej sťažovateľka odcitovala v bode 1 uvedené ustanovenia ústavy a zákona o voľbách a uviedla, že pri sčítaní hlasov volebnou komisiou „bola zvolená neštandardná metóda, bez akejkoľvek ďalšej kontroly členov volebnej komisie, čo malo za následok diametrálne odlišné výsledky volieb a počty odovzdaných hlasov kandidátom na poslancov v jednej skupine ako v skupine druhej, čím bola značným spôsobom narušená hodnovernosť a zákonnosť výsledkov volieb“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyhlásil voľby poslancov do Obecného zastupiteľstva v obci Povina konané 27. novembra 2010 za neplatné.

5. Sťažovateľka k sťažnosti priložila „čestné prehlásenia“ troch (z celkovo šiestich, pozn.) členiek volebnej komisie J. B., K. L. a M. K. z 1. decembra 2010 (ďalej len „časť komisie“), ktoré sú obsahovo zhodné s – v bode 3 uvedeným, t. j. že volebné lístky sčítavali dve skupiny členov volebnej komisie, pričom v druhej (namietanej) jeden člen volebnej komisie diktoval ďalším dvom členkám čísla a ďalšie dve ich zapisovali. Na základe uvedených troch „čestných prehlásení“ sťažovateľka podala 1. decembra 2010 na Okresnej prokuratúre Ž. podnet na začatie trestného stíhania.

6. Na výzvu ústavného súdu z 13. decembra 2010 prokurátorka Okresnej prokuratúry Ž. reagovala podaním z 27. decembra 2010 tak, že podnet sťažovateľky bol postúpený na ďalšie konanie Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Obvodnému oddeleniu Policajného zboru v K., ktoré predprípravné konanie nie je ukončené.

7. Ústavnému súdu bolo 25. januára 2011 doručené „rozšírenie návrhu na rozhodnutie vo veci samej“ z 20. januára 2011, v rámci ktorého sťažovateľka rozšírila navrhovaný petít (pozri bod 4) v tomto znení:

„Ústavný súd ruší rozhodnutie volebnej komisie zriadenej pre obec Povina pre voľby konané dňa 27. 11. 2010 a vyhlasuje za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený, a to J. P...“.

8. Sťažovateľka zároveň doručila ústavnému súdu uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Č. sp. zn. ČVS: ORP–1957/KM-CA-2010 zo 14. januára 2011, ktorým bolo odmietnuté jej trestné oznámenie vo veci podozrenia z prečinu marenia prípravy a priebehu volieb, ku ktorému malo dôjsť pri komunálnych voľbách 27. novembra 2010 v obci Povina, a to tým, že pri sčítaní hlasov kandidujúcich poslancov do obecného zastupiteľstva došlo v jednej zo sčítacích skupín vedome k nesprávnemu sčítaniu hlasov. Policajný orgán odmietol trestné oznámenie potom, ako vypočul všetkých 6 členov volebnej komisie a zapisovateľku volebnej komisie, pričom v tejto súvislosti uviedol: *„Ani jeden člen volebnej komisie si počas sčítavania hlasov nevšimol, že by došlo k manipulácii s volebnými lístkami a správnosť a regulárnosť volieb potvrdili aj svojimi podpismi na Zápisnici. Hlasy sa spočítavali v jednej miestnosti za prítomnosti všetkých členov volebnej komisie, a po sčítaní všetci súhlasili s priebehom volieb aj so správnosťou spočítania hlasov a na znak súhlasu bola ja podpísaná Zápisnica všetkými členmi volebnej komisie bez akýchkoľvek dotazov.“* Traja členovia volebnej komisie, ktorých spočítavanie hlasov poslancov sťažovateľka spochybnila (sťažovateľka hlasy spočítavala v rámci časti komisie, pozn.), a to F. D., A. Š. a K. L. v podstatnom uviedli:

F. D. – *„ich skupina robila taktiež spätnú kontrolu hlasov jednotlivých poslancov. P. Š. a p. L. si k jednotlivým číslam poznačovali hlasy a následne, keď zistili nejakú nezhodu medzi jednotlivými počtami hlasov, robili spätnú kontrolu... toto spočítavanie bolo robené v jednej miestnosti za prítomnosti všetkých členov volebnej komisie. Nevidel, žeby došlo k manipulácii s volebnými lístkami... po sčítaní hlasov sa predsedníčka volebnej komisie... spýtala, či súhlasia s tým, ako boli hlasy sčítané, teda, či má niekto nejaké dotazy k spočítaniu hlasov a priebehu volieb... všetci súhlasili.“*

K. L. – *„Uviedla, že ich skupina robila taktiež spätnú kontrolu hlasov jednotlivých poslancov. K jednotlivým číslam si poznačovali hlasy a následne, keď zistili nejakú nezhodu medzi jednotlivými počtami hlasov robili spätnú kontrolu... Toto spočítavame bolo robené v jednej miestnosti za prítomnosti všetkých členov volebnej komisie. Nevidela, že by došlo k manipulácii s volebnými lístkami...“*

A. Š. – „Uviedla, že ich skupina robila taktiež spätnú kontrolu hlasov jednotlivých poslancov. Oni si k jednotlivým číslam poznačovali hlasy a následne, keď zistili nejakú nezgodu medzi jednotlivými počtami hlasov, robili spätnú kontrolu ... toto spočítavanie bolo robené v jednej miestnosti za prítomnosti všetkých členov volebnej komisie. Nevidela, že by došlo k manipulácii s volebnými lístkami... Uviedla, že sa niekedy, ak jej to čas dovoľoval, pozrela na volebné lístky, ktoré čítal p. D., nakoľko vedľa neho sedela. Vždy videla, ako p. D. číta lístky tak, ako to tam bolo zaškrtnuté. Teda nevidela, že by on zámerne zvyhodňoval nejakých poslancov, on vždy čítal to, čo bolo na volebnom lístku. Následne po sčítaní hlasov sa predsedníčka volebnej komisie p. K. spýtala, či súhlasia s tým, ako boli hlasy sčítané, teda či má niekto nejaké dotazy k spočítaniu hlasov a priebehu volieb. Tu sa nikto nevyjadril a všetci súhlasili s priebehom aj so správnosťou spočítania hlasov...“.

9. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

10. Podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania pred ústavným súdom musí obsahovať odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do orgánov miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať aj kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov. Sťažnosť na začatie konania vo volebných veciach podľa § 60 ods. 1 zákona o ústavnom súde popri všeobecných náležitostiach uvedených v § 20 musí obsahovať aj dôvody, pre ktoré voľby napáda, s označením dôkazov.

11. Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný

súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Sťažovateľka namieta, že v dôsledku nesprávneho/podozrivého sčítania hlasov časti členov volebnej komisie (pozri bod 3 a 5) „bola porušená aj zákonnosť a ústavnosť volieb“ poslancov zastupiteľstva obce Povina konaných 27. novembra 2010.

13. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat', ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd už iba dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010). K uvedeným zaužívaným záverom ústavný súd dodáva, že prezumpcia ústavnosti a zákonnosti volieb požaduje od ústavného súdu okrem iného tiež

rozumnú zdržanlivosť, ktorej relevantným kritériom v okolnostiach danej veci je dôkazná konzistentnosť („čo som tvrdil“ a „čo tvrdím“).

14. Ústavný súd v rozsahu nosných dôvodov sťažnosti (bod 1, 3 a 5) predovšetkým konštatuje, že miestna volebná komisia v súvislosti s voľbami konanými do orgánov samosprávy (poslancov obecného zastupiteľstva a starostu) obce Povina dňa 27. novembra 2010 bez výhrad ktoréhokoľvek člena volebnej komisie verifikovala/potvrdila 28. novembra 2010 o 00:15 h podpismi všetkých jej členov správnosť údajov uvedených v zápisnici o výsledku volieb v obci. K zisteným výsledkom volieb v tom čase nemala výhrady ani časť komisie, ktorá túto verejnú listinu bez výhrad taktiež podpísala, pričom na tretí deň od jej podpisu u notára spísala „čestné prehlásenia“ (bod 5), v ktorých už námietky k činnosti volebnej komisie mala (pozri bod 13 *in fine*). Zmenu (zásadnú, pozn.) svojho názoru na priebeh sčítavania hlasov časť komisie odôvodnila (iba) hektičnosťou doby pri ukončení sčítavania lístkov, pričom členka skupinky K. L. navyše výslovne uviedla, že „zápisnicu som síce podpísala, ale v tej dobe som si ešte neuvedomovala, že takáto situácia sa mohla stať...“. Inými slovami, práve na základe takto zvolenej formulácie nemožno vylúčiť, že K. L. zmenila názor nie iba na základe svojej vnútornej úvahy, ale skôr na základe vonkajšieho prostredia (napr. tých, ktorí volili nezvolených poslancov). Zápisnica o výsledku volieb v obci Povina konaných 27. novembra 2010 tvorí prílohu sťažnosti, resp. ústavný súd si ju tiež vyžiadal z obecného úradu.

15. V kontexte s uvedeným v bode 14 ústavný súd dodáva, že z jeho zistení uvedených v bode 2 vyplýva, že vo voľbách poslancov zastupiteľstva obce Povina konaných 27. novembra 2010 sa sťažovateľka umiestnila na 15. (nezvoliteľnom) mieste, pričom rozdiel medzi počtom platných hlasov odovzdaných v prospech ostatného zvoleného poslanca na 9. mieste (158) a počtom platných hlasov odovzdaných v prospech sťažovateľky (116) je 42, čo vzhľadom na celkový počet platných hlasov (601) možno považovať za závažný rozdiel. V tomto ohľade nie je nezanedbateľné aj to, čo je uvedené v bode 2 poslednej vete.

16. Na základe už uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú, pretože sťažovateľka neponúkla/nepredložila relevantné dôkazy, a tým ani nepoukázala na také porušenia ústavy alebo/a volebného zákona, ktoré by boli v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom napadnutých volieb. „Čestné prehlásenia“ časti komisie ústavný súd vzhľadom na už uvedené (body 13 *in fine*, 14) nemohol považovať za relevantný dôkaz, za ktorý v okolnostiach danej veci ústavný súd považoval zápisnicu o výsledku volieb v obci Povina z 28. novembra 2010 (verejnú listinu) potvrdenú bez výhrad všetkými členmi miestnej volebnej komisie (orgánom verejnej moci), teda aj časťou komisie. Ústavný súd v rozsahu dôvodov vedúcich k odmietnutiu tejto sťažnosti poukazuje tiež na obsah uznesenia Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Č. sp. zn. ČVS: ORP–1957/KM-CA-2010 zo 14. januára 2011 a jeho závery, predovšetkým vyjadrenia členov volebnej komisie F. D., A. Š. a K. L. (bod 8), proti ktorým (iba) sťažovateľka namietala spôsob spočítavania hlasov poslancov. V neposlednom rade ústavný súd dodáva, že na spôsobe spočítavania hlasov poslancov sa členovia volebnej komisie dohodli, tieto hlasy spočítavali v jednej miestnosti, pričom nebolo nikým tvrdené/preukázané, že by niekto bránil možnosti nazeráť do hlasovacích lístkov ktorémukoľvek z členov volebnej komisie.

17. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. februára 2011